

Lagutskottets betänkande

1978/79:18

med anledning av propositionen 1978/79:100 såvitt gäller anslag till
Bokföringsnämnden jämte motion

ANDRA HUVUDTITELN

Diverse

Bokföringsnämnden

I propositionen 1978/79:100 bilaga 5 (justitiedepartementet) under punkten G 5 (s. 101–103) har regeringen föreslagit riksdagen att till Bokföringsnämnden för budgetåret 1979/80 anvisa ett förslagsanslag av 1 117 000 kr.

I ärendet behandlar utskottet vidare motionen 1978/79:54 av Johan Olsson m. fl. (c), vari yrkas (yrkandet 3) att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att en kommitté tillsätts med uppgift att se över bokföringslagen och bokföringsnämndens arbete i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motionen har, såvitt avser yrkandena 1 och 2, behandlats av skatteutskottet i betänkandet SkU 1978/79:34.

Företrädare för bokföringsnämnden har inför utskottet redogjort för nämndens verksamhet under 1978 och inriktningen av det fortsatta arbetet inom nämnden samt redovisat sina synpunkter på de spörsmål som tagits upp i motionen.

Utskottet

Den 1 januari 1977 trädde en ny bokföringslag (1976:125) i kraft. I jämförelse med tidigare gällande bokföringslag innebär den nya lagen att kretsen bokföringsskyldiga vidgats väsentligt. Alla näringsidkare är numera i princip bokföringsskyldiga. Undantag görs emellertid för enskild person som driver jordbruk eller skogsbruk. Aktiebolag, handelsbolag och ekonomisk förening är liksom tidigare bokföringsskyldiga oavsett om de bedriver näringsverksamhet.

I lagen ges utförliga bestämmelser om både löpande bokföring och årsbokslut.

Den löpande bokföringen består av kronologisk bokföring (grundbokföring) och systematisk bokföring (huvudbokföring med sidoordnad redovisning). Alla affärshändelser skall bokföras. För varje affärshändelse skall bokföringen grundas på handling som härrör från affärshändelsen eller särskilt upprättas med uppgifter om denna, verifikation. Stor vikt läggs vid en tillförlitlig verifikationshantering. All bokföring skall ske enligt bokföringsmässiga grunder. I fråga om mindre rörelser gäller dock att bokföringen av

fordringar och skulder kan ske på ett förenklat sätt (den s. k. pärmmetoden).

Årsbokslutet består av både resultaträkning och balansräkning. Från skyldigheten att upprätta årsbokslut undantas enskilda näringsidkare som driver sin verksamhet utan biträde av flera än två årsanställda och i vars rörelse bruttoomsättningen understiger 200 000 kr.

Riksdagen har den 15 mars 1979 (SkU 1978/79:34) bifallit ett i prop. 1978/79:44 framlagt förslag till lag om ändring i bokföringslagen. Lagändringen, som träder i kraft den 1 januari 1980, innebär att bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen inte skall åvila den som är skyldig att för inkomst av jordbruksfastighet föra räkenskaper enligt den nya jordbruksbokföringslag som träder i kraft samma dag. Vidare innebär lagändringen att undantaget från skyldigheten att upprätta årsbokslut i fortsättningen skall gälla för näringsidkare i vars verksamhet den årliga bruttoomsättningssumman normalt understiger ett gränobelopp som motsvarar 20 gånger basbeloppet för den sista månaden av räkenskapsåret.

En särskild nämnd, bokföringsnämnden, har inrättats med uppgift att främja utvecklingen av god redovisningssed i företagens bokföring och offentliga redovisning. Nämnden består av ordförande och nio andra ledamöter jämte ersättare. Ledamöterna och ersättarna representerar myndigheter och organisationer som berörs av bokföringslagen, bl. a. riksskatteverket, Föreningen Auktoriserade revisorer, Svenska revisorssamfundet, Sveriges industriförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO), LO och TCO. Hos nämnden finns ett kansli.

I budgetpropositionen föreslås att i anslag till bokföringsnämnden för nästa budgetår anvisas 1 117 000 kr., vilket innebär en ökning med 187 000 kr. Vid anslagsframställningen har departementschefen beräknat medel för utökning av nämndens personal med en handläggare. Resursförstärkningen syftar till att nämnden bl. a. skall arbeta ytterligare med de redovisningsfrågor hos företagen som har samband med medbestämmandelagstiftningens krav på information och förhandling. Departementschefen hänvisar också till att bokföringsnämnden genom sitt arbete med att utveckla god redovisningssed bidrar verksamt med förebyggande åtgärder mot den ekonomiska brottsligheten i samhället.

Utskottet har i flera sammanhang understrukt vikten av att bokföringsnämnden ges sådana resurser att nämnden kan fullgöra de angelägna uppgifter som ålagts den. När nämnden påbörjade sin verksamhet den 1 juli 1976 tilldelades den ett kansli bestående av chef och sekreterare. Fr. o. m. budgetåret 1978/79 har nämnden tillförts ytterligare en handläggare. I samband med att utskottet tillstyrkte regeringens förslag till anslag till nämnden för sistnämnda budgetår uttalade utskottet (LU 1977/78:16), att den personalförstärkning som anslaget gav utrymme för endast delvis kunde anses tillgodose nämndens behov av ökade resurser för genomförande av de projekt som närmare redovisats för utskottet. När det statsfinansiella läget så

medgav borde, enligt utskottets mening, nämnden därför tillföras ytterligare personal.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet det tillfredsställande att departementschefen nu funnit att medel kan ställas till förfogande för utökning av nämndens personal med ytterligare en handläggare. Utskottet tillstyrker förslaget till medelsanvisning.

I motionen 54 görs gällande att det sett utifrån småföretagets horisont finns ett behov av att se över bokföringslagen. Regeringen bör därför enligt motionärerna tillsätta en kommitté som får till uppgift att utvärdera vilka effekter bokföringslagen har haft främst för småföretagen. Vidare bör bokföringsnämnden granskas i avsikt att få fram arbetsformer och villkor som bättre än de nuvarande tillgodoser de mindre företagens situation och de olika branschintressen som finns.

Utskottet erinrar om att frågan om småföretagen och deras bokförings-skyldighet ingående diskuterades i samband med behandlingen av förslaget till ny bokföringslag (LU 1975/76:15). Utskottet fann sig därvid inte kunna förorda några generella undantag från bokföringsskyldigheten. Däremot ansåg utskottet det befogat att beträffande småföretagen föreslå vissa lättnader när det gällde reglerna för den löpande bokföringen och årsbokslut. Ändringarna, som godtogs av riksdagen, innebar, såsom framgår av det ovan anförda, att näringsidkare med mindre omfattande verksamhet kan bokföra fordringar och skulder på ett förenklat sätt samt underlåta att upprätta årsbokslut. Såsom utskottet redovisat ovan har riksdagen i dagarna höjt gränsvärdet för befrielse från skyldigheten att upprätta årsbokslut.

Med den utformning som bokföringslagen fått torde även småföretagarna utan svårigheter kunna tillämpa lagen. Information om lagens bestämmelser har skett bl. a. genom en av bokföringsnämnden utgiven informationsbro-schyr, vilken riktar sig till småföretagarna och som distribuerats i ett stort antal exemplar. Bokföringsnämndens företrädare har inför utskottet uppgivit att det under nämndens verksamhet inte framkommit något som skulle motivera den av motionärerna begärda översynen av bokföringslagen. Vidare har upplysts att det bland SHIO:s medlemmar inte framförts någon kritik av lagens bestämmelser.

Med hänsyn till det anförda finner utskottet det inte påkallat att begära en översyn av bokföringslagen. Utskottet vill tillägga att bokföringsnämnden har möjlighet att till regeringen lägga fram förslag till sådana ändringar i bokföringslagen som nämnden finner erforderliga. Denna möjlighet har utnyttjats i ett fall, nämligen i november 1978, då nämnden hemställt att i bokföringslagen måtte införas regler om omräkning till svenska kronor av fordringar och skulder i utländsk valuta. Nämndens skrivelse är f. n. föremål för remissbehandling.

När det därefter gäller motionärernas yrkande om en översyn av nämndens arbete vill utskottet framhålla att nämnden fortlöpande ser över sina arbetsformer. Som framgår av redogörelsen i budgetpropositionen har en

indelning av nämnden i tre arbetsgrupper prövats under budgetåret 1977/78. Erfarenheterna av denna arbetsform har varit goda. Enligt vad nämnden uppgivit har indelningen modifierats något, och nämnden arbetar f. n. i två fasta och tre tillfälliga arbetsgrupper. Någon översyn av nämndens verksamhet i en särskild kommitté finner utskottet inte motiverad.

På anförda skäl avstyrker utskottet bifall till motionsyrkandet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Bokföringsnämnden* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 1 117 000 kr.,
2. att riksdagen beträffande *översyn av bokföringslagen och bokföringsnämndens verksamhet* avslår motionen 1978/79:54, yrkandet 3.

Stockholm den 20 mars 1979

På lagutskottets vägnar

IVAN SVANSTRÖM

Närvarande: Ivan Svanström (c), Lennart Andersson (s), Inger Lindquist (m)*, Stig Olsson (s)*, Martin Olsson (c), Elvy Nilsson (s)*, Sonja Fredgardh (c), Åke Gillström (s), Marianne Karlsson (c), Owe Andréasson (s), Anne-Marie Gustafsson (c), Bengt Silfverstrand (s), Joakim Ollén (m)*, Birgitta Johansson (s) och Margot Håkansson (fp).

*Ej närvarande vid betänkandets justering.